

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Materia proxima, quæ est ablutio. §. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Materia remota dubia ad Baptismum.

8. Aquæ illæ, quæ ex vi ignis per stillicidia ex herbis, floribus, vel radicibus extrahuntur, qualis est aqua rosacea, & similes, incertum est, an sint apta baptismi materia, quia licet communis opinio, ferat has non esse verè aquas, non a nemo tamen aquam elementarem esse putat.

a Castrop.
T. 1. Tr. 1.

d. 2. p. 5. n.

6. lege eü-

dem de

Baptismo

loco citato.

b Veche-

rus lib. 3.

de secretis

natura, c.

4. ex Car-

dano.

9. Aqua extracta artificio quodam, cujus meminit b Vecherus, a vino, cui antea fuit admixta aqua, incerta mihi aqua est, quia non constat, an sit illa aqua, quæ fuerat admixta, an partes puriores vini, quæ nobis aquæ apparent.

10. Brodium item non admodum spissum, seu coctum, vel aqua luto non admodum densa confusa, vel lixivium leve, id est non multis cineribus imbibitum, & similia erunt incerta materia, quando incertum est, an servent naturalem speciem, vel usum communem aquæ.

11. Aquam resolutam a sale concreto ex aqua salina maris, dubia mihi materia baptismi est, quia nimis multum exhalationis terræ retinet. multò e magis resoluta ex sale montano, id est ex eo sale, quod in nostra Sicilia copiosum est, & a salis fodinis ad quotidianum usum, lapidum instar, exciditur.

12. Scio Leandrum, d & e Bonacinam putare, aquam resolutam a sale maris esse aquam naturalem, sed id mihi non videtur ita certum, ut ex illius ablutione certum pronunciem Baptismum.

13. Aqua existens in linteis, vel digito, nisi exprimat, dubium est, an sit apta materia, quia ut sic, non est certum, an sit apta ad lavandum, quamvis f Leander doceat tum glaciem, lutumque n. 6. dicta, tum prædictum linteum, digitemque apta esse, quia putat adhuc per illam, quamvis non expressam, sed, ut ita dicam, impressam in corpus baptizandi, hominem denominari simpliciter ablutum, sed vide, quæ dicam §. 3. num. 21. & 22.

§. II.

De materia remota Baptismi quoad licitum usum.

1. **R**egula generalis est, debere servari consuetudinem Ecclesiæ, ut licitè confera-

tur Baptismus, atque adeò, seclusa necessitate, semper adhibendam esse aquam Sacri Fontis ritè benedicti.

2. Quidam Parochus non multis ab hinc annis, ob extraordinarium hyemis rigorem, solemniter baptizavit infantem aqua calida communi, ne renellos infantis artus offenderet frigida Sacri Fontis, peccavitne is mortaliter?

Respondeo. Mortaliter peccasse videtur colligi ex Bonacina g cum aliis, quia g Bonac. a consuetudine Ecclesiæ in re gravi dilata. n. 7. fecit: sed non peccasse mortaliter fuscè 8. probat Quintanadvenas, quia h nullum est, h Quinait, de hac re præceptum; quod si esset sanè de re esset non substantiali, sed modicæ materiae.

3. Quid si Parochus adhibuisset aquam Sacri Fontis, illam calefaciens? Respondeo, hanc vocare irreverentiam saltem gravem, nequaquam audeo.

4. Dicitur autem esse, (solèmniter baptizavit) nam quando propter necessitatem confertur Baptismus privatim, si facilè benedicta aqua fontis haberi nequeat, non benedicta, sine ulla dubitatione, uti omnino poteris, & debebis.

Illud item concedit dicta necessitas, ut possis immò, & ex charitate debeas adhibere materiam dubiam, si certa haberi non possit, quod tamen cum conditione, saltem mente concepta, faciendum erit in hunc ferè modum, *Si materia hæc idonea est ad baptizandum, ego te baptizo in nomine Patris, &c.* Verum deinde, quando aqua certò naturalis habebitur, debet is rebaptizari sub alia conditione in hunc modum, *Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c.* Quod si forte aliquem baptizasti, materia omnino insufficienti, v. g. oleo, vino, &c. tunc certè sine ulla conditione illum rebaptizare omnino debes.

§. III.

De materia proxima baptismi, quæ est Ablutio certo sufficiens.

1. **Q**uia ablutio est contractus successivus aquæ ad corpus baptizati, idè sufficiens certò est ea ablutio, quæ fit per immersionem, vel per notabilem aspersionem,

B 3 vel

vel per effusionem item notabilem aquæ in corpus, ipsum corpus contingendo.

a Castrop. de Bap. d. uni. p. 4. n. 2. in fine.
2. Triina immersio olim erat in præcepto, nunc id cessasse nota: a Castropalaus, addens, in prima ex tribus compleri Baptismum, prolata jam tunc forma; Quod si expressè baptizans nolit, nisi per tertiam, tunc enim verò non ex defectu ablutionis, sed ex defectu intentionis, (at certè non ritè) completeretur in tertia.

3. Dixi autem (ipsum corpus contingendo) non quidem totum, cum satis sit fieri ablutionem in principali hominis parte, sic enim absolutè dicitur homo ablui. Nam propterea, sive ex præcepto, sive ex Ecclesiæ consuetudine solet fieri in capite, vel in pectore, vel in scapulis, vel in brachio, non quod totam, v. g. caput, sed quod notabilis ejus pars abluatur.

b Castrop. h. c. nu. 5.
4. Unum hic in Castropalao b videretur intelligi non posse; sic enim habet. *Probabilius est requiri, Baptismum fieri in aliqua parte corporis principe; v. g. in capite, pectore, scapulis, brachio, pede, factum verò in digitis, vel in sola manu insufficienti est.*

5. Hæc Castropalaus, à quo rogo, cur judicet, pedem esse partem principem corporis, non verò manum?

6. Respondere, Lector, posses, Castropalaum loquentem de manu, docere, nequaquam sufficere ablui solam manum (nota illud, *folam*) at loquentem de pede, docere, satis sufficere pedem, non addendo (*solum pedem*)

c Zaccutus T. 1. l. 6. Historia 6. de Scheleto, sec. 4. fol. mibi 941. ubi de pede.
Cum ergo pes apud doctos (ut notat Zaccutus, c præstantissimus Medicus, & Anatomista) significet complexum ex fœmore, tibia, & extremo pede, totum id intelligit Castropalaus nomine pedis, cujus ablutio sufficiat ad Baptismum, non verò ipsum solum extremum pedem, qui certè, si solus abluatur, non sufficit, sicuti, nec sufficit si solum abluatur extrema manus.

7. Eruditè ictum contra Castropalaum contortum avertere contendisti, amice Lector; Verum ego iterum rogo, si ad Medicos confugis, cur in eodem Zaccuto loco prorsus à te citato non legisti, etiam manum apud eosdem significare complexum ex brachio, cubito, & extrema manu? debuisset ergo saltem, ne obscure loqueretur Castropalaus, disertè docere, sufficere ad baptismum ablutionem pedis, & manus, ut complectentium il-

lac alias partes, non verò sufficere, ut solum extremas complectentium.

8. Si obstetric, manu immissa in uterum, baptizet infantem in parte principali, v. g. in capite, multò magis si baptizet in simili parte jam ab utero egressa, d sufficenter baptizat, quia est vera pueri ablutio.

9. Si puerum v. g. ligatum fune immittas in flumen, & extrahas, validè illum baptizas, prolata forma, quia verè tunc puerum abluis. Non ita si ex se puer in fluvium cadat, nam tunc non abluatur ab alio, hoc est à ministro Baptismi: quam personarum distinctionem esse necessariam dicitur mox.

10. Si eundem immittas in flumen, vel puteum, sed illum iude non extrahas, an validè baptizes, mox §. 4. explicabitur.

11. Si lineum aqua imbibitum exprimas in corpus baptizandi, ut etiam si glaciem, lutumque pari modo exprimas, sufficenter baptizas, prolata forma, quia sic sufficenter abluis. Non ita, sed sub dubio, si solum imprimas, ut dixi §. 1. num. 13. Est alia quædam ablutio sufficiens, de qua per occasionem mox num. 13.

Ablutio cerè non sufficiens.

12. Si abluas vestes tantum baptizandi, vel uterum Matris, in quibus sit infans, vel linteam vel corium, in quibus idem forsitan est involutus, insufficienter pro te nostra abluis, quia sic baptizandum vere non abluis.

13. Quid si vestitus quis indusio, linteo, similibusque vestibus, ita in fontem à te immergatur, emergatque, vel ita perfundatur aqua, ut ipsa propter porositate vestis in corpus ipsum penetrat?

Respondeo. Sufficere merito insinuat Castropalaus, & alii, quia is tunc verè abluatur.

14. Si ex se cadat quis in fontem, non sufficere pro te nostra, tam dixi num. 9.

15. Si te remote habeas ad ablutionem baptizandi, nec item sufficere dicam mox nu. 18.

Ablutio dubiè sufficiens.

16. Ex triplici capite, quantum nunc ad nostrum institutum facit, dubia sufficientia esse possunt, hoc est, ex parte baptizantis, baptizati, & aquæ.

17. *Ex parte baptizantis.* Si puerum, v. g. sub-

d Hurt. d. 3. de bap. diff. 2. Leander de bap. d. 2. q. 2. 1. multos citans.

e Castrop. ibi. n. 6. Bonac. d. 1. de bap. q. 2. p. 3. n. 21. Leandr. c. q. 2. 2. c. 23.

submittas sub regulas, vel in alium locum unde aqua actu dilabitur, formamque adhibeas, sufficienter baptizari puerum putant Bonacina, & Leander; mihi dubia videntur hæc, quia sic nimis largè, & remotè diceris puerum abluere.

18. Dixi (actu dilabitur) nam si submittas hominem in prædicta, vel similia loca, ex quibus aqua ex notabili intervallo effluxura est, qua deinde fluente, tu formam proferas, non dubium baptismum, sed certo nullum administraturus mihi videris, quia hoc pacto remotissimè te ad illam abluionem habes.

19. Ex parte baptizandi. Si quis in capillis tantum, si infans in secundina, qua involutus nascitur, si quis in digito, imò etiam in sola manu, vel solo pede abluatur dubiè baptizatur, quia incertum est, aliis affirmantibus, denegantibus aliis, an hoc modo dicantur prædicti absolute, & verè abluui.

20. Si quis immergatur in aquam, sed non emergat; (id quod evenire posset, quando quis in fine immersionis statim moreretur) inter dubia baptismata connumerò, licet enim probabile putem cum Suar. Vasq. Val. Coninck. quos sequitur citatus Hurtadus, a non esse necesse, ut immersioni succedat emersio, sicuti nec si Baptismus fiat per aspersionem, necesse est, ut aqua fluat per corpus baptizandi, sed sufficit si hæreat, eum sic satis, superq; constituatur lotio humana, quemadmodum si manibus madefactis faciem abluas, diceris absolute faciem lavare; licet inquam id probabile putem: tamen, quia non est certum an sic simpliciter apponatur vera ablutio, ideo hunc modum inter baptismata dubia recensendum, quoad praxim, judico, sicuti in simili de hæreo, vel digito madefacto dixi §. 1. num. 13. & mox repetam num. 22.

21. Ex parte aquæ. Uua, vel altera aquæ gutta, & ex Bonacina, b etiam addita tertia, etiam si successivè corpus tangat; dubia ablutio est, cum aliqui negent, aliqui affirmant, sic posse hominem dici absolute abluui.

22. Linteum, vel manum aqua madefacta, & in corpus baptizandi tantummodo impressa, dixi §. 1. num. 13. & nunc in proprio loco repetere debeo, dubium esse, saltem pro praxi, an constituat abluionem absolute dictam, atque adeo dubium esse & baptismum.

§. IV.

De Materia proxima Baptismi quoad licitum usum.

1. Idem hæc proportionaliter dici debet, quod §. 2. dictum est. Solum ex Castropalao s adde, non esse mortale, si quis in Ecclesia, quæ consuevit baptizare per immersionem; baptizaret per effusionem, vel contra, quia hæc censetur levis mutatio.

Occasione prædictorum quæro, an quidam, qui ut infantem jam jam moriturum baptizaret, illum aqua suffocavit, in irregularitatem incidit?

2. Curiosam mihi proposuit quidam difficultatem ex illo casu ortam, qui atate Panormitani contingit, & de quo pluribus disputaverunt tunc Sapientes.

Casus ille fuit hujusmodi: Quidam deferens infantem baptizandum in remotam Ecclesiam, advertit eum morti esse proximum, cum ergo aqua careret, & in puteum, fortè obvium incidere, infantem in illum project, verba formæ legitime pronuntians.

Quare quæsitum Primò fuit, an infans, si vivus ad aquas pervenit, ritè fuerit baptizatus? Fuisse, putavit Panormitanus, & plures Canonistæ, sed nequaquam fuisse multi ex Theologis docuerunt. Præcipua utrorumque ratio fuit, quia Canonistæ tenebant, ad baptismum, non oportere, necessariò immersioni succedere emersionem, oportere tenebant Theologi. Omnes tamen consenserunt, si fortè puer ille vivus extractus fuisset, debuisse sub conditione iterum baptizari. Utraque sententia fuit probabilis, & illam quidem Canonistarum hodie communem jam esse & inter recentiores Theologos invenies, cui favent quæ diximus §. præcedente n. 20. nec tamen nego, opinionem illorum Theologorum à recentioribus & aliquibus, etiam nunc admitti.

3. Quæsitum fuit Secundò, An licitè id fieri, & sine peccato potuerit? Responsumque ab omnibus est, illicitè; quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona: occidere autem innocentem, malum est intrinsecè, nam, propter non ab similem rationem,

NON